

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čkovni rač. 10.303.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Svobodomiselstvo proti Cerkvi.

Kjerkoli so na krmilu takozvane svobodomiselne vlade, tamkaj se oseba, ljudska, narodna in cerkvena svoboda tepta v prah. Dokaz za to je Mehika, kjer vlada primeroma mala skupina svobodomiselno - frاماسonsko - boljševiskih ljudi nad ogromno večino katoliškega ljudstva. Da to ljudstvo ne more uveljaviti svojih verskih, političnih in kulturnih nazorov v upravi in vladi države, je razlog v tem, ker nima prave organizacije in zato ne more uveljaviti svoje številčne moči v javnem življenju. Drugače pa je s svobodomiselstvom. To je, čeprav proti množici ljudstva velika manjšina, dobro organizirano ter opremljeno z vsemi modernimi sredstvi društvenega delovanja, časnikov, listov, knjižic in vseh pripravnih agitačnih sredstev. Mehiki katoličani so vse to puščali v nemar, prepuščajoč vse javno življenje nasprotnikom katolicizma ter se omejujoč na cerkve. Sedaj pa so jih sovražniki katolicizma vrgli tudi iz cerkva.

Preganjanje katolicizma in njegovih vernikov traja v Mehiki z malimi presledki že 6 let. Ko je leta 1926 postal predsednik mehiške države zloglasni Calles, frاماسonski boljševiski, je po ostril proticerkveno zakonodajo. Opiral se je pri tem na določbe mehiške ustave iz leta 1917. Te določbe so se nanašale samo na inozemsko duhovščino, ki je bila doma iz Španije, Calles s svojimi enakomislečimi pajdaši pa jih je začel izvajati proti katoliški duhovščini vobče. Njegov namen je bil katoliško Cerkev popolnoma zasušiti v državi. Duhovniki so morali ven iz šol, katoliški obredi »tajnostnega značaja«, kakor n. pr. obhajanje bolnika v zasebni hiši, so bili prepovedani kot protidržavni čini, bogoslužne obrede naj bi smelo vršiti samo omejeno število duhovnikov, ki bi jih brez ozira na škofo postavila vlada sama.

Ker Callesova frاماسonsko-boljševiška družba nikakor ni hotela odnehati, so mehiški škofje zaprli brez izjeme vse cerkve. Začelo se je krvavo preganjanje katolicizma. Vlada je cela tri leta na najsirovejši način preganjala katoliški življenj, skušala zatreti najmanjše bogoslužno dejanje celo med štirimi stenami domače hiše, izgnala škofo ter duhovnike zapirala. Mnogo duhovnikov in svetnih ljudi je končalo svoje življenje pod krogli rabelj-

skih oddelkov. Mehika Cerkev je takrat zapisala cele strani junaškega mučeništva katoličanov. Ko to krvavo preganjanje ni doseglo zaželenih uspehov, je Calles kot predsednik padel, sledil mu je Portes Gil, ki je julija l. 1929 sklenil z rimskim papežem dogovor, ki naj uredi v Mehiki razmere med Cerkvijo in državo. Najgrše in najtežje proticerkvene ustavne in zakonske določbe so bile ukinjene, škofje in duhovniki so zopet začeli redno in mirno delovati.

Žal pa to ni dolgo trajalo. Brezbožno svobodomiselstvo ni mirovalo, marveč je podpihovalo sovraštvo proti sv. Cerkvi in duhovščini po posameznih zveznih državah, ki jih je 29. Začela se je strastna gonja proti veri in duhovništvu po svobodomiselnih časnikih. Škofje se niso smeli vsi vrniti iz pregnanstva, mnogi so bili aretirani ter izgnani preko državnih mej. Niso se odprle vse cerkve, semenišča in druge cerkvene zgradbe. Verska vzgoja po šolah je bila zopet prepovedana, mladina se je začela zopet vzgajati po brezverskih načelih v nasprotju s katoliškimi moralnimi predpisi. Da bi cerkveno in duhovniško delovanje pogodile v srce, so posamezne države začele z zakonskimi določbami omejevanja števila duhovnikov. Ena država je odredila, da pride 1 duhovnik na 32 tisoč vernikov, druga, da pride 1 duhovnik na 45.000 vernikov, tretja da pride na 60.000, četrta (država Vera Cruz), da pride 1 duhovnik na 100.000 vernikov. Neka država je celo odredila, da bo bogoslužje popolnoma ustavljeno, dokler se duhovniki ne oženijo ter postanejo uslužbenci države. Takšne razmere so sedaj v Mehiki, ko je po odstopu predsednika Ortiz Rubia prišla vlada popolnoma pod vpliv Callesa ter je bil za predsednika izbran mladi Rodriguez.

Ker vse opozoritve papeževe na dogovor med državo in Cerkvijo, sklenjen leta 1929, niso ničesar koristile, je bil papež Pij XI. prisiljen, obvestiti o položaju katoliške Cerkve v Mehiki svetovno javnost. To je storil s posebno okrožnico, ki jo je izdal 1. oktobra. V njej opisuje na podroben način dogodke, ki so se vršili v Mehiki in ki smo jih v tem članku kratko orisali, ter protestira proti preganjanju katolicizma v Mehiki pred obličjem vlad vseh držav. Obenem poziva vse vernike v Mehiki, naj pod vodstvom škofov in duhovnikov strnejo svoje vrste v složno nezlomljivo fronto v obrambo pravic Cerkve, svobode vesti ter na-

rodnih in ljudskih pravic. Nujno jim priporoča pomnoženo delovanje v okviru Katoliške akcije, ki naj predvsem organizira mladino. Izpovedka bo to šlo bolj trdo radi razmer, ki so katoličanom vsiljene. Blagonosne posledice tega dela pa ne bodo izostale, kakor se je to pokazalo pri drugih narodih, ki so tudi morali pretrpeti preganjanja.

Papeževa okrožnica je kulturnobojne peteline mehiške hudo razkačila. Poslanska zbornica je sprejela resolucijo, ki zahteva od predsednika Rodriguez, da izžene iz države papeževoga legata (zastopnika) nadškofa Ruiz y Floresa. Predsednik Rodriguez je kajpada pohitel, da to svobodomiselnostno željo izpolni. V omikanem svelu pa je ta papeževa okrožnica napravila velik vtis. Spričo tega se moramo čuditi, da neki list slovenskega svobodomiselstva ne najde besedice obsodbe za nasilnosti proti katolicizmu v Mehiki, marveč se postavlja na stran mehiške vlade, češ, da se je dogovora med Cerkvijo in državo zares tudi držala ter se ni nikjer vmešavala v urejevanje odnosov države do Cerkve. Lepo izvrševanje dogovora in nevmešavanje v cerkvene zadeve, ako se z odredbami določa, da pride 1 duhovnik na 60.000 in celo 100.000 vernikov! Gospodje advokati, zdravniki, učitelji, ki stoje za tem listom, naj pomislijo, kaj bi pomenjala določba, da pride 1 advokat, 1 zdravnik, 1 učitelj na 60.000 ali celo 100.000 prebivalcev! Če bi pa to bilo nesvobodomiselno nasilje proti advokatom, zdravnikom in učiteljem, kako si smejo lažnjivi svobodomislecij kaj takega dovoljevati proti katoliški duhovščini?!

IZ RAZNIH DRŽAV

Madžarski ministrski predsednik za spremembo mirovne pogodbe. Že zadnjič smo poročali, da je sestavil novo madžarsko vlado bivši vojni minister Gömbös, ki napoveduje, da je program njegove vlade sprememba mirovne pogodbe. Po Gömbösovi napovedi bo zasledovala njegova vlada politiko, ki bo tudi delavstvu omogočila sodelovanje pri velikem nacionalnem pokretu.

Vladna kriza na Romunskem. Zadnjič smo poročali, da je finančna komisija Zveze narodov predlagala, naj pridejo romunske državne finance pod nadzorstvo. Romunski ministrski svet